

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

2271896_RegNr_e2-566-553/2024

<http://www.infolex.lt/tp/2271896>

Civilinės bylos Nr. e2-566-553/2024

Teisminio proceso Nr. 2-55-3-00647-2024-0

Procesinio sprendimo kategorija 3.1.14.8.2

(S)

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2024 m. spalio 10 d.

Vilnius

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja Aldona Tilindienė,

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjusi civilinę bylą pagal ieškovės V. Z. atskirąjį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo 2024 m. birželio 19 d. nutarties, kuria išspręstas ieškovės V. Z. ieškinio atsakovams V. Z., uždarajai akcinei bendrovei „SME Bank“ ir uždarajai akcinei bendrovei „Sakinta“ dėl sandorių pripažinimo negaliojančiais ir restitucijos taikymo priėmimo klausimas,

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Ieškovė V. Z. (toliau – ieškovė) padavė teismui ieškinį, prašydama:

1.1. Pripažinti negaliojančiomis ir / ar niekinėmis atsakovių uždarnosios akcinės bendrovės (toliau – UAB) „SME Bank“ ir UAB „Sakinta“ sudarytas:

1.1.1. 2022 m. gruodžio 23 d. kreditavimo sutartį Nr. VKSME/202212/00783;

1.1.2. 2022 m. gegužės 20 d. kreditavimo sutartį Nr. IVKSME/202205/00709;

1.1.3. 2022 m. liepos 22 d. kreditavimo sutartį Nr. IVKSME/202207/00367.

1.2. Taikyti restituciją šia tvarka – atsakovė UAB „Sakinta“ privalo gražinti atsakovui UAB „SME Bank“ pagal šias sutartis gautas paskolines lėšas, t. y.:

1.2.1. pagal 2022 m. gruodžio 23 d. kreditavimo sutartį Nr. VKSME/202212/00783 – 200 000 Eur;

1.2.2. pagal 2022 m. gegužės 20 d. kreditavimo sutartį Nr. IVKSME/202205/00709 – 430 000 Eur;

1.2.3. pagal 2022 m. liepos 22 d. kreditavimo sutartį Nr. IVKSME/202207/00367 – 440 000,00 Eur.

Atsakovė UAB „SME Bank“ privalo gražinti atsakovei UAB „Sakinta“ pagal minėtas Kredito sutartis Nr. VKSME/202212/00783, IVKSME/202205/00709 ir IVKSME/202207/00367 iš atsakovo UAB „Sakinta“ gautas palūkanas, delspinigius, administravimo mokesčius ir kitus pagal šias sutartis gautus mokesčius.

2. Ieškinyje nurodoma, kad ieškovės tėvas V. Z., turėdamas ieškovės įgaliojimą veikti UAB „Sakinta“ vardu, sudarė tris kredito sutartis su UAB „SME Bank“ (VKSME/202212/00783, IVKSME/202205/00709 ir IVKSME/202207/00367). Dėl šių sutarčių UAB „Sakinta“ iki 2024 m. sausio 24 d. yra skolinga UAB „SME Bank“ 1 197 877,61 Eur. Sutartis pasirašė ieškovės tėvas, naudodamasis ieškovės mobiliuoju parašu, taip sudarydamas įspūdį, kad jas pasirašinėjo ieškovė, kaip UAB „Sakinta“ direktorė, nors to nepadarė ir apie tai nebuvo informuota. Be to, apie šių sutarčių egzistavimą ieškovė sužinojo tik 2024 m. gegužės 30 d. Tėvas faktiškai valdė UAB „Sakinta“ pastaruosius ketverius metus be ieškovės žinios. Kai ieškovė pradėjo aiškintis UAB „Sakinta“ bankroto priežastis, sužinojo, kad UAB „SME Bank“ yra vienas didžiausių bendrovės kreditorių, o ši skola turėjo didelę įtaką teismo sprendimui dėl bankroto bylos. Todėl, ieškovės vertinimu, yra pagrindas nuginčyti sudarytus sandorius Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 1.91, 1.81 straipsniuose nustatytais pagrindais.

II. Pirmosios instancijos teismo nutarties esmė

3. Vilniaus apygardos teismas 2024 m. birželio 19 d. nutartimi nutarė atsisakyti priimti ieškovės ieškinį.

4. Pirmosios instancijos teismas, remdamasis teismų informacinės sistemos „Liteko“ duomenimis, nustatė, kad Vilniaus apygardos teismas 2024 m. vasario 26 d. iškėlė UAB „Sakinta“ bankroto bylą, administratoriumi paskirtas UAB „Debitus“, o nutartis įsiteisėjo 2024 m. balandžio 25 d. Pirmosios instancijos teismas, susipažinęs su ieškinio turiniu, vertino, kad ieškovė pateikė ieškinį UAB „Sakinta“ vardu. Pirmosios instancijos teismas, vertinant pateiktą ieškinį kaip netiesioginį, nurodė, kad ieškovė neįrodė, jog turi vykdytiną reikalavimo teisę į UAB „Sakinta“ ir nėra bankroto byloje patvirtinta kreditorė. Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad pagal Juridinių asmenų nemokumo įstatymą, tik bankroto administratorius turi teisę atstovauti įmonei teisme ir tikrinti jos sandorius, todėl ieškovė neturi teisės reikšti šio ieškinio.

III. Atskirojo skundo argumentai

5. Ieškovė V. Z. atskiruoju skundu prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo 2024 m. birželio 19 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e2-2295-580/2024 ir išspręsti klausimą iš esmės – ieškovės ieškinį priimti. Neišsprendus klausimo iš esmės, perduoti klausimą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo. Atskirasis skundas grindžiamas šiais argumentais:

5.1. Pirmosios instancijos teismas neišsamiai susipažino su ieškiniu ir padarė klaidingą išvadą, kad jis pateiktas UAB „Sakinta“ vardu. Teismas rėmėsi tik paties ieškinio reikalavimu, o ne nagrinėjo ieškinio faktinių aplinkybių ir teisinių argumentų. Ieškovės tėvas turėjo įgaliojimus veikti jos vardu, bet šiuos veiksmus atliko be ieškovės žinios, naudodamasis jų konfliktine situacija, kai tarpusavyje nebendravo. Pagal CK 2.150 straipsnį, atstovas privalo atsiskaityti atstovaujajam, bet ieškovė apie tėvo veiksmus sužinojo tik gavusi laišką iš bankroto administratoriaus.

5.2. Dėl ieškovės tėvo veiksmų, naudojantis ieškovės mobiliu parašu, susidarė klaidinga nuomonė, kad būtent ieškovė yra atsakinga už UAB „Sakinta“ nemokumą ir prisiimtus neadekvačius finansinius įsipareigojimus. Juridiškai ieškovė, kaip UAB „Sakinta“ direktorė, yra laikoma atsakinga už įmonės įsipareigojimus, tačiau faktiškai už veiksmus atsakingas jos tėvas, kuris veikė be jos žinios ir sukėlė įmonei finansinius sunkumus.

5.3. Suprasdama, kad dėl UAB „Sakinta“ bankroto ieškovei, kaip direktorei, gali tekti atsakyti už galimą tyčinį bankrotą ir patirtą žalą, norėdama apsaugoti savo interesus, ieškovė pateikė šį ieškinį. Juo ieškovė siekia nugincyti Kreditavimo sutartis Nr. VKSME/202212/00783, IVKSME/202205/00709 ir IVKSME/202207/00367. Ieškinys grindžiamas tuo, kad šios sutartys buvo sudarytos pažeidžiant gerą moralę ir sudarytos dėl apgaulės.

5.4. Ieškinys nelaikytinas netiesioginiu ieškiniu pagal CK 6.68 straipsnį. Jei pirmos instancijos teismas būtų susipažinęs su ieškinio turiniu, suprastų, kad ieškovė ne tik neįrodinėjo, tačiau net žodžiu nebuvo užsiminusi, jog yra UAB „Sakinta“ kreditorė, turi „neabejotiną ir vykdytiną reikalavimo teisę skolininkui“, kad yra „patvirtinta, kaip BUAB „Sakinta“ kreditorė bankroto byloje“ ir pan. Ieškinys yra pareikštas visiškai kitais teisiniais pagrindais.

Teismas

k o n s t a t u o j a :

IV. Apeliacinės instancijos teismo nustatytos bylos aplinkybės, teisiniai argumentai ir išvados

6. Nagrinėjamoje byloje sprendžiamas klausimas, ar pirmosios instancijos teismo nutartis, kuria teismas nutarė atsisakyti priimti ieškovės ieškinį, yra pagrįsta ir teisėta. Šį klausimą apeliacinės instancijos teismas sprendžia vadovaudamasis atskirojo skundo faktiniu ir teisiniu pagrindu bei patikrina, ar nėra absoliučių nutarties negaliojimo pagrindų (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 320, 338 straipsniai). Absoliučių skundžiamos teismo nutarties negaliojimo pagrindų apeliacinės instancijos teismas nenustatė, civilinė byla nagrinėjama neperžengiant atskirojo skundo ribų.

Dėl ieškovės teisės ginčyti UAB „Sakinta“ sudarytus sandorius

7. Teisė kreiptis į teismą teisminės gynybos – kiekvieno suinteresuoto asmens teisė ir vienas pagrindinių civilinio proceso teisės principų, įtvirtintų Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 4 straipsnyje, CPK 5 straipsnio 1 dalyje, taip pat tarptautiniuose teisės aktuose (Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – Konvencija) 6, 13 straipsniuose).

8. CPK 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kiekvienas suinteresuotas asmuo turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas. Teisės kreiptis į teismą ribojimas galimas tik įstatymu ar įstatymo pagrindu priimtu teismo sprendimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. balandžio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-199/2011).

9. Pagal ieškinio turinį, ieškovė ginčija tarp dviejų juridinių asmenų, t. y. UAB „Sakinta“ ir UAB „SME Bank“, sudarytas kreditavimo sutartis, kadangi šios sutartys buvo sudarytos ieškovės tėvo, veikiančio su ieškovės įgaliojimu, UAB „Sakinta“ vardu, ieškovei, kaip įmonės vadovei, to nežinant.

10. Ieškovė tvirtina, kad reiškia ne netiesioginį ieškinį, kaip tai vertino pirmosios instancijos teismas, tačiau siekia nuginčyti sudarytus sandorius kitais įstatyme įtvirtintais pagrindais (CK 1.91, 1.81 straipsniai) dėl to, kad ieškovė dėl šių sandorių sudarymo, kaip įmonės vadovė, gali būti atsakinga pripažinus įmonės bankrotą tyčiniu.

11. Juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANĮ) 56 straipsnis nustato, kad juridinio asmens valdymo organai nuo teismo nutarties iškelti bankroto bylą įsiteisėjimo dienos netenka savo įgaliojimų. Juridinio asmens valdymo organo teises ir pareigas bankroto proceso metu įgyvendina nemokumo administratorius. Įsiteisėjęs teismo nutarčiai iškelti bankroto bylą, nemokumo administratorius, be kita ko, tikrina juridinio asmens sandorius ir sprendžia dėl kreipimosi į teismą dėl jų pripažinimo negaliojančiais ir dėl bankroto pripažinimo tyčiniu (JANĮ 59 straipsnio 6 punktas).

12. 2024 m. balandžio 25 d. įsiteisėjusia Vilniaus apygardos teismo 2024 m. vasario 26 d. nutartimi UAB „Sakinta“ iškelta bankroto byla, paskiriant bankroto administratorių. Nagrinėjamu atveju Lietuvos Respublikos teisės aktai nesuteikia ieškovei teisės ginčyti juridinio asmens sudarytus sandorius, įskaitant anksčiau nurodytas kreditavimo sutartis, kadangi įgaliojimai šių veiksmų atlikimui pagal įstatymą yra suteikiami bankroto administratoriui, šiuo atveju UAB „Debitus“. Atsižvelgiant į nurodytą, atskirasis skundas atmetamas, o pirmosios instancijos teismo nutartis paliekama nepakeista.

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 337 straipsnio 1 dalies 1 punktu,

n u t a r i a :

Ieškovės V. Z. atskirąjį skundą atmesti.

Vilniaus apygardos teismo 2024 m. birželio 19 d. nutartį palikti nepakeistą.

Teisėja

Aldona Tilindienė